

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	1	4	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	2
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 2nd Semester

1059

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper—Sociology Stratification

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **five** questions in all; Question No. 1 is compulsory.

(2) Attempt **four** questions, selecting **one** question from each Unit.

(3) All questions carry equal marks.

1. Attempt any **nine** parts in **4-6** lines each :

- (i) Social Stratum
- (ii) Prestige
- (iii) Means of Production
- (iv) Class struggle
- (v) Power
- (vi) Caste
- (vii) Class-in-itself
- (viii) Stereotypes
- (ix) Discrimination
- (x) Gender Discrimination
- (xi) Inter-generational Mobility
- (xii) Income.

2×9=18

UNIT-I

2. Explain why social inequality exists and discuss its various types.

OR

3. Define social stratification and explain its characteristics in detail.

18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਾਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਕੀਓਂ ਮੀਜੂਦ ਹੈ ਵੀਆਖੀ ਕਰੋਂ ਓਰ ਇਸਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।

ਅਥਵਾ

3. ਸਾਮਾਜਿਕ ਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ ਓਰ ਇਸਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਟਾਰ ਸੇ ਵੀਆਖੀ ਕਰੋਂ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਸਿਫ਼ਾਂਤ ਕੀ ਵੀਆਖੀ ਕਰੋਂ।

ਅਥਵਾ

5. ਡੇਵਿਸ ਓਰ ਮੂਰ ਕੇ ਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕੇ ਸਿਫ਼ਾਂਤ ਕੀ ਵੀਆਖੀ ਕਰੋਂ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕੇ ਸ਼ਵਰੂਪੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਮੈਂ ਵਰਗ ਓਰ ਜਾਤਿ ਕੇ ਬੀਚ ਇੰਟਰਫੇਸ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।

ਅਥਵਾ

7. ਸਮਾਜ ਮੈਂ ਲੈਂਗਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕੇਤਕੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਾਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕੀਆ ਹੈ ? ਇਸਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੀ ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਵੀਆਖੀ ਕਰੋਂ।

ਅਥਵਾ

9. ਵਿਸ਼ਟਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਓਰ ਵੀਕਸਾਧ ਸਾਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(3) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਭਾਗ, ਹਰੇਕ 4-6 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋ :

(i) ਸੋਸ਼ਲ ਸਟਰੇਟਮ

(ii) ਪ੍ਰੋਸਟੀਜ਼

यूनिट-I

2. सामाजिक असमानता क्यों मौजूद है व्याख्या करें और इसके विभिन्न प्रकारों पर चर्चा करें।

अथवा

3. सामाजिक स्तरीकरण को परिभाषित करें और इसकी विशेषताओं के बारे में विस्तार से व्याख्या करें। 18

यूनिट-II

4. वर्ग संघर्ष के कार्ल मार्क्स सिद्धांत की व्याख्या करें।

अथवा

5. डेविस और मूर के स्तरीकरण के सिद्धांत की व्याख्या करें। 18

यूनिट-III

6. स्तरीकरण के स्वरूपों के रूप में वर्ग और जाति के बीच इंटरफेस पर चर्चा करें।

अथवा

7. समाज में लैंगिक असमानता के विभिन्न संकेतकों पर चर्चा करें। 18

यूनिट-IV

8. सामाजिक गतिशीलता क्या है ? इसके विभिन्न प्रकारों की उदाहरण सहित व्याख्या करें।

अथवा

9. विस्तार से चर्चा करें कि शिक्षा और व्यवसाय सामाजिक गतिशीलता को कैसे प्रभावित करते हैं। 18

(पंजाबी अनुवाद)

- नोट :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
(3) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।
1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਭਾਗ, ਹਰੇਕ 4-6 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋ :
(i) ਸੋਸ਼ਲ ਸਟਰੇਟਮ
(ii) ਪ੍ਰੋਸਟੀਜ਼

- (iii) ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ
- (iv) ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼
- (v) ਸ਼ਕਤੀ
- (vi) ਜਾਤੀ
- (vii) ਸਵੈ ਵਿੱਚ ਵਰਗ
- (viii) ਰੂੜੀਵਾਦੀ
- (ix) ਵਿਤਕਰਾ
- (x) ਲਿੰਗ ਵਿਤਕਰਾ
- (xi) ਇੰਟਰ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਜਨਰੇਸ਼ਨਲ
- (xii) ਆਮਦਨੀ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਕਿਉਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

3. ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

5. ਡੇਵਿਸ ਅਤੇ ਮੂਰ ਦੇ ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਵਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਜਾਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰਫੇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

7. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਚਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ਓਪਨ ਟਾਈਪ)

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

9. ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੰਮ ਧੰਧਾ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

18